

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 133. Quænam generatim observanda sint circa hanc explicationem
speciei in confessione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

nem internam malam in ratione peccati externi, confitendus est, uti patet in eo, qui per turpiloquium, tactum aut quid simile causat actu & liberè in se pollutionem, hic enim effectus actu complet volitionem saltem indirectam pollutionis, quæ est peccatum distinctum à turpiloquio. Quomodo autem peccet, & consequenter quomodo confiteri debeat, qui dat causam tali pollutioni vel simili effectui de se malo, declaratum est l. 3. p. 1. à n. 922. ubi etiam à n. 929. dictum est, quomodo peccet, qui per actionem de die positam causat pollutionem aut similem effectum malum in somno oriturum. Denique quinam effectus retineant malitiam objectivam, etiam quando absque libertate sequuntur, ideoque in confessione fieri debeat mentio culpæ, quæ cognoscebatur apta causare talem effectum, dixi l. 5. n. 48.

Q. 132. *Quanam peccata dicantur esse specie distincta in ordine ad confessionem; & unde desumatur illa diversitas specifica.* R. Ista explicata esse etiam in l. 5. à n. 118. ubi dixi distinctionem specificam præcipuè desumi, vel ex objecto aut modo tendendi actus peccaminosi notabiliter diverso, vel ex legibus formaliter diversis, contra quas agitur. Et ibidem à n. 132. explicavi, quandonam leges censeantur esse formaliter diversæ, quod nimirum præcipuè est ratione finis, in quem tendunt ejusmodi leges, aut ratione motivorum, quæ intenduntur à legislatoribus. Denique à n. 139. dixi, quandonam peccata commissionis & omissionis circa idem objectum specie distinguantur, quæ omnia hîc suppono & recoli debent.

Q. 133. *Quanam generatim observanda sint circa*

ca hanc explicationem speciei in confessione. & seqq.

§. 1. Peccata sic sunt confitenda, sicuti erat conscientia tum, quando committebantur : unde si tum invincibiliter ignorabas malitiam, vel non advertebas ad aliquam circumstantiam malam, tu illam non contraxisti, quia nihil est volitum, nisi sit cognitum : hinc si confiteri velis, quia times, ne fortè peccâris, addere debes te putare, quòd eo tempore non adverteris ad talem malitiam. Similiter si falsò jurâsti in materia levi, putans bonâ fide te tantum leviter peccare, malè confiteris dicendo, juravi falsò, nam ex hoc ipso Confessarius judicabit te peccâsse mortaliter, cum omne perjurium, etiam si sit in materia levi, sit mortale, hinc addere debes te eo tempore putâsse esse tantum leve peccatum. E contra si erroneè apprehendebas aliquam malitiam in objecto vel in actione tua, quamvis reipsa non inesset, tu contraxisti, & teneris hoc explicare, v. g. die Cinerum putabas esse obligationem audiendi Missam & tamen neglexisti, non satisfacis dicendo, die Cinerum non audiui Missam, sed addere debes, & putabam tum esse obligationem audiendi. Similiter si dubitabas, an inesset malitia mortalis, an hujus vel illius speciei, quamvis postea certò rescias nullam in eo fuisse malitiam mortalem, aut illam spectare ad hanc vel istam determinatè speciem, debes confiteri te operatum esse cum illo dubio, quod habebas tum, quando operabaris, quia conscientia, quæ postea sequitur, impertinenter se habet ad actum commissum.

947. §. 2. Peccata sic sunt confitenda, sicuti conscientia nunc agnoscit & dictat esse commissam, hinc

hinc si sciens se detraxisse, dicat, accuso me, si detraxerim, non satisfacit, quia non confitetur speciem, prout est in conscientia.

§. 3. Ignorantia vincibilis non est peccatum 948.
distinctum ab eo, cujus est causa; unde quod fit ex illa, manet ejusdem speciei, cujus esset, si fieret cum scientia: Hinc qui ex vincibili ignorantia Festi omisit Missam, peccavit tantum contra præceptum Missæ, & satisfacit dicendo, die festo non audiui Missam, *Vasq. Sanch. in Decal. l. 1. c. 17. n. 15. & 23. Castrop. t. 2. d. 1. p. 16. n. 3. Dicast. De Juram. d. 2. à n. 244. Gob. in Quin. t. 5. c. 9. n. 53. Stoz. l. 1. p. 1. n. 51.* Quod si ignorantia esset affectata, *Lugo* idem tenet, quod de non affectata; è contrà *Sanch.* putat per eam saltem notabiliter augeri malitiam, *Castrop.* dicit mutari speciem, adeoque exprimendum in confessione; quod verum est, si affectasset ignorantiam omnis legis divinæ, quia tum virtualiter adesset animus transgrediendi omnes leges, & voluisset à se tollere omnem remorsum, quo Deus homines à peccatis continet.

§. 4. Ignorantia culpabilis quandoque aperienda est, vel quia excusat à censura, vel quia quandoque fecit periculum peccandi in alia specie, uti si peccare volueris cum muliere ignorans ejus statum, sic enim te exposuisti periculo peccandi cum persona sacra, conjugata &c., & sic ex comparatione ista animi contraxisti malitiam sacrilegii & adulterii, *Dicast. d. 9. n. 387. & alii.*

§. 5. Quod fit ex errore, est ejusdem speciei 950.
cum illo, quod fieret ex vero judicio, hinc qui non audiverat Missam eo die, quo ex errore putaverat esse festum, satisfacit dicendo, non au-

Tom. VI.

Mm

divi

divi Missam die festo, nam intelligebatur, apprehenso & existimato, *Henriq. Valent. Lugo. Aversa* q. 10. s. 10. §. *Si autem. Schild. cr. 1. n. 14.* Et consentit *Dicaft. n. 715.* si perseverante errore ita sit confessus, nam per hoc explicavit totam malitiam. E contra si antequam confiteatur, errorem resciat, videtur esse contra sinceritatem Confessionis, si errorem non exprimat, qui enim occidit Paulum putans esse Petrum, non videtur satis sincerè confiteri, si rescians errorem dicat, occidi Petrum, quamvis Petrus fuerit apprehensus & existimatus. Et idem est de similibus casibus, re ipsâ enim dicit se in re fecisse aliquid, quod scit se in re non fecisse. Rectè etiam notant utriusque sententiæ Authores, absolute necessarium esse quandoque aperire errorem, imprimis ob reservationem vel censuram, quam ille non incurrit, qui falsò putavit materiam sui peccati illis esse subjectam; Deinde si peccatum aliter intelligi non possit, uti si quis confiteatur, non jejunavi pridie Circumcisionis, nam addere debet, & putabam me obligari, alioquin non intelligetur, quòd peccaverit.

951. §. 6. Putant *Val. Sayr. Salas* non esse opus in Confessione exprimere, si peccatum factum sit cum conscientia dictante esse peccatum siue cum dubitante, an esset peccatum, sed *Schild. n. 13.* & alii dicunt hoc esse exprimendum, quia facere cum conscientia dictante, est notabiliter gravius, & quamvis peccata illa materialiter sumpta non distinguantur specie, formaliter tamen videntur sic differre, quia in priori est notabiliter major ratio offensæ & imputabilitatis. Hoc ipso autem, quòd pœnitens nihil ad-

dat, censetur se accusare de eo, quod fecerit cum conscientia dictante & non cum dubitante.

§. 7. Confitenda est species peccati infima, 952.
& non tantum subalterna aliqua seu generica, v. g. qui uni furatus est, alteri detraxit, alium occidit, non satisfacit dicendo, ter proximo feci gravem injuriam, sic enim explicat tantum genus peccati, quod est esse contra justitiam, sed debet descendere ad species infimas, quæ sunt facere injuriam in bonis fortunæ, & hoc est furtum, in bonis famæ, & hoc est detractio, in bonis corporis, & hoc est homicidium. Similiter quia peccare in certâ specie & se exponere periculo proximo talis peccati sunt ejusdem speciei, hinc qui semel exposuit se periculo ebrietatis & semel periculo turpis delectationis, non satisfacit dicendo, bis me exposui periculo peccandi mortaliter, sed explicare debet materias seu singulas species peccati, quas contraxit volendo proximum earum periculum.

§. 8. Non sufficit quomodocunque dicere 953.
speciem infimam peccati, quod quis fecit, sed dici debet illa species infima, quæ re ipsâ est admissa, v. g. furari decem & furari duodecim ducatos sunt ejusdem speciei infimæ, & tamen qui furatus est decem, malè confitetur dicendo, se furatum esse duodecim, quia dicit esse factum, quod scit non esse factum. Item peccare delectatione turpi & se exponere periculo proximo illius etiam sunt ejusdem speciei, & tamen qui semel delectationem habuit & semel se exposuit periculo, malè confitetur dicendo, bis delectatus sum, aut, bis me exposui periculo, sic enim vel confitetur, quod factum

M m 2

non

non est, vel non confiterur, quod re ipsa factum est.

954. Q. 134. *Quid addendum sit circa circumstantias in Confessione explicandas.* &c. seqq. §. 1. Circumstantia peccati dicitur omne illud, quod quasi supponit peccatum in certa specie malitiae constitutum, eandem tamen malitiam aliter afficit, tanquam afferens certum aliquem modum, ideoque dicitur quasi circumstare seu accedere ad rationem substantialem peccati prius positam.

955. §. 2. Circumstantia peccati potest esse pertinens vel impertinens ad considerationem Theologicam: impertinens est, si nec augeat, nec minuat malitiam, uti quod peccetur ante vel post meridiem; & clarum est non esse opus de tali circumstantia facere mentionem in Confessione. Pertinens est, si augeat vel minuat malitiam peccati.

956. §. 3. Circumstantia pertinens potest augere vel minuere peccati malitiam, aliquando notabiliter in æstimatione morali, aliquando non notabiliter: & quando augeat vel minuat notabiliter, hoc potest fieri, quandoque intra eandem speciem, quandoque mutando speciem, v. g. furtum ex genere suo est peccatum mortale, sed est aliquid universalius quam furtum parvum vel magnum, sacrilegum vel non sacrilegum, hinc furari plus est circumstantia augens, furari minus est circumstantia minuens; furari mille ducatos est circumstantia augens notabiliter, ideoque dicitur notabiliter aggravans: è contrà furari medium ducatum est circumstantia notabiliter minuens furtum mortale, utraque tamen circumstantia relinquit